

Izak geofferd

Periodethema: Abram en Izak
Genesis 22: 1-19

VOORAF

Wat hebben Abraham en Sara veel meegemaakt in hun leven. Wat is ook hun geloof in de loop van de tijd zwaar beproefd. Denk alleen eens aan de vele jaren waarin zij op hun beloofde zoon moesten wachten. Maar nu lijkt hun leven in rustiger vaarwater gekomen te zijn. Wat zijn zij de Heere dankbaar voor de zoon die zij uit Zijn hand hebben ontvangen.

UITLEG VAN DE TEKST

Op een moment dat Abraham en Sara het niet verwachten, komt de zwaarste beproeving. Hoofdstuk 22 begint met de aankondiging dat God Abraham verzoekt (vers 1). Wij denken bij 'verzoeken' aan iets verkeerd, omdat het woord voor ons gevoel de lading heeft van proberen tot zonde te verleiden. Dat is nooit de bedoeling van God (zie Jak. 1: 12-15). Dat is juist de opzet van Gods grote vijand, de satan. Met het woord 'verzoeken' wordt hier (vanuit het Hebreeuws) precies hetzelfde bedoeld als wij bedoelen met het woord 'beproeven'. De Heere beproeft Zijn kinderen, opdat naar buiten komt wat er in hun hart leeft. Hij doet het ook om hen te reinigen, te heiligen (zie bijv. 1 Petr. 1: 6-7). De beproeving die nu komt, is onvoorstelbaar zwaar. Abraham krijgt de opdracht om zijn zoon Izak op te offeren voor de Heere (vers 2). Met nadruk staat er bij dat Izak zijn enige zoon is (dat wil zeggen de enige erfgenaam) en dat hij de zoon is van zijn liefde.

Abraham moet voor dit offer naar het land Moria gaan. Deze plaats wordt in 2 Kron. 3: 1 aangeduid als de plaats waar Salomo vele jaren later de tempel des HEEREN bouwt.

Wat Abraham moet doen, gaat nog veel verder dan dat je kind van je wordt afgenomen. Abraham moet eigenhandig zijn enige kind opofferen. Daar komt bij: Izak is niet zomaar een zoon. Hij is de zoon der belofte. Wat moet er van Gods beloften terecht komen als Izak sterft? Hoe zal er dan nog een volk uit Abraham voortkomen? Hoe zal de beloofde Messias dan nog uit Abraham geboren kunnen worden? Wat zal het gestormd hebben in Abrahams hart. Hoe kan de Heere dit van hem vragen? Hoe kan Hij nu zijn zoon van hem afnemen? Toch gehoorzaamt hij zonder uitstel. 's Morgens vroeg staat hij op. Met twee knechten en met zijn zoon Izak gaat hij op reis. Alles wat voor het offer nodig is, neemt hij met zich mee (vers 3). Als zij de plaats die de Heere wijst naderen, blijft Abraham stil staan. De jonge knechten moeten bij de ezel blijven. Hij zal alleen met zijn zoon Izak naar de offerplaats gaan. Al weet Abraham welk offer de Heere van hem vraagt, toch horen we hem tegen de jongens zeggen: '...dan zullen Wij (in plaats van 'ik') tot u wederkeren' (vers 4 en 5). Daar zien we het geloof van de vader der gelovigen. Dat is Gods werk. Hoe dat moet, hoe dat kan en hoe dat zal weet Abraham niet. Dat moet hij in Gods handen leggen. Daarbij klemmt hij zich vast aan de Heere. Hij zal Zelf bewijzen dat Zijn beloften geen leugens zijn. Hij zal Zelf Zijn Woord waarmaken. In Hebr. 11: 17-19 lezen we ook het één en ander over Gen. 22. Daar vinden we ook de woorden dat Abraham overlegde dat God machtig was zijn zoon ook uit de doden te verwekken. Abraham heeft zijn zoon nog niet verteld wie er geofferd moet worden. Ondertussen ziet Izak wel dat zijn vader alles voor het offer bij zich heeft, behalve een offerdier.

Als vader en zoon samen verder lopen, kan de vraag niet uitblijven: 'zie het vuur en het hout, maar waar is het lam tot het brandoffer?' (vers 6 en 7) Die vraag zal diep in Abrahams hart gesneden hebben. Wat moet hij zijn zoon antwoorden? In zijn antwoord legt hij alles in Gods hand: 'God zal Zichzelf een lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon' (vers 8). Als zij zijn aangekomen bij de offerplaats, maakt Abraham het altaar gereed. Dan komt het moment dat hij Izak moet vertellen welk offer de Heere heeft gevraagd. Izak laat zich binden en op het altaar leggen (vers 9). Dan komt het onmogelijke moment. Abraham neemt het mes in zijn hand en heft het omhoog om zijn zoon te offeren (vers 10). Dan is het voor de Heere genoeg. De Engel des HEEREN (Christus) houdt hem tegen voordat hij Izak op enige wijze heeft verwond. Nu is gebleken dat Abraham werkelijk godvrezend is, niet alleen met zijn woorden, maar met zijn hele hart en leven. De Heere staat werkelijk op de eerste plaats in zijn leven. Hij is werkelijk bereid om alles op te offeren aan de Heere, zelfs zijn eniggeboren zoon, de zoon van Gods beloften. Zelfs in het onmogelijkste moment heeft hij de Heere gehoorzaamd. In het heetst van de beproeving heeft hij beleden dat de Heere zal voorzien. Hij wist niet hoe. Nu hééft de Heere voorzien. Hij heeft geen behagen in de dood van Izak (vers 12). Hij zorgt Zelf voor een offerdier. Als Abraham opkijkt, ziet hij een ram met zijn hoorns verstrikt in de struiken. Deze ram is het offerdier waarin de Heere voorziet. Abraham offert het dier in plaats van zijn zoon (vers 13). Dan geeft hij de offerplaats een naam die herinnert aan het wonder dat de Heere het geloof niet beschaamt: de HEERE zal het voorzien (vers 14). Hierin ligt al een vooruitwijzing naar de tempeldienst die later op deze berg plaats zal vinden. Alle offers die daar later gebracht zullen worden, wijzen heen naar het éne volkomen Offer, waarin de HEERE zal voorzien: het offer van Zijn eniggeboren Zoon. Als Abraham het offer heeft gebracht, richt de Engel des HEEREN het woord opnieuw tot de vader der gelovigen. Abraham heeft laten zien dat hij zelfs zijn eniggeboren zoon voor de Heere over heeft. De Heere belooft hem nu opnieuw dat Hij Zijn knecht overvloedig zal zegenen en dat zijn nageslacht zeer talrijk zal zijn: als de sterren van de hemel en als het zand op het strand van de zee. In het bijzonder herhaalt de Heere de oude belofte dat alle volken der aarde in Abrahams zaad gezegend zullen worden. Die belofte vindt zijn vervulling in de komst van Gods eniggeboren Zoon, het Lam Gods, het Offer waarin de HEERE Zelf zal voorzien (vers 15-18; we vinden deze beloften eerder in bijvoorbeeld Gen. 12: 1-3, 15: 1-6, 17: 1-8). Dan gaan Abraham, Izak en de knechten terug om in Berseba te gaan wonen (vers 19).

TER OVERWEGING

1. Het ware geloof wordt beproefd. Soms juist als je er niet op bedacht bent. In de beproeving verdwijnt het vuil in het vuur en wordt het goud gelouterd. Vertel de kinderen eerlijk dat het leven met de Heere niet het gaan van de gemakkelijkste weg is. Laat hen ook merken dat de Heere zo goed is, dat je niet meer zonder Hem kunt, durft en wilt als je Hem mag kennen. Aan Abraham zien we dat hij liever alles kwijt is dan dat hij de Heere kwijt is. Alleen de Heere komt de eerste plaats toe in ons leven.
2. Izak is niet alleen de geliefde zoon van Abraham en Sara; hij is ook de langverwachte vervulling van Gods beloften. Hoe kan de Heere nu aan Abraham vragen om Izak op te offeren? Abraham vertrouwt niet op verstandelijke berekeningen. Hij legt alles in de handen van de Heere van Wie hij belijdt dat Hij zal voorzien. Zo gehoorzaamt hij onvoorwaardelijk. Dat moeten ook wij en onze kinderen leren op de leerschool van de Heilige Geest.
3. Gehoorzaamheid aan Gods Woord gaat soms zo in tegen ons verstand en tegen onze menselijke wijsheid. Toch kom je met de Heere nooit bedrogen uit, ook al lijkt dat soms wel zo. Daar staat Hij Zelf voor in: 'de HEER' betoont Zijn welbehagen aan hen die need'rig naar Hem vragen, Hem vrezen, Zijne hulp verbeiden en door Zijn hand zich laten leiden, die hoe het ook moog' tegenlopen, gestadig op Zijn goedheid hopen...' (Ps. 147: 6 berijmt)
4. Abraham was zelfs bereid zijn enige zoon op te offeren voor de Heere. Dat is de vrucht van de Heilige Geest. Toch hoefde hij Izak uiteindelijk niet op te offeren. Maar toen God Zelf Zijn eniggeboren Zoon gaf, bleef Hij niet gespaard. De Heere Jezus moest wel sterven. Hij heeft Zichzelf opgeofferd om ons en onze kinderen te kunnen redden van het verderf (vergelijk Joh. 3: 16). Hij is het Lam Gods, waarin de Heere heeft voorzien. Zonder Hem zullen we vergaan door Gods toorn. Wijs de kinderen met liefde en ernst op Hem: 'Zie het Lam Gods Dat de zonde der wereld wegneemt' (Joh. 1: 29).

GELOFSLEER

Het thema van dit hoofdstuk is geloofsbeproeving. De HEERE vraagt Abram om Hem onvoorwaardelijk te vertrouwen en te gehoorzamen. Het is het meest bijzondere dat de HEERE ooit aan een mens gevraagd heeft en toch gaat hij. Zondag 7 van de Heidelbergse Catechismus belijdt dat het geloof bestaat in een vast vertrouwen op de HEERE en Zijn beloften. Of we werkelijk op de HEERE vertrouwen wordt pas zichtbaar wanneer het er echt op aan komt. Door genade en het werk van de Geest slaagt Abram hier voor de test.

Abram geloofde zelfs dat de HEERE doden kon opwekken, dat terwijl er op dat moment nog nooit één dode was opgewekt. Met dit rotsvaste vertrouwen kwam Abram niet bedrogen uit. Ook wij mogen zo op de HEERE vertrouwen.

